

Parcs Naturals

de la Comunitat Valenciana

al MARGE

Butlletí Informatiu del Parc Natural de la Serra d'Irta

Pàgina:

02 Editorial

Gaudim responsablement de la costa del parc natural

03 Manteniment i Conservació

Conservació d'hàbitats
Senyalització d'itineraris
Adequació d'àrees recreatives
Manteniment de pistes, camins y sendes

05 Comunicació i Divulgació

El boix al Parc Natural de la Serra d'Irta

Activitats de promoció, interpretació i educació ambiental

10 Projectes

Horts llavorers

12 Notícies

Alliberament d'una tortuga babaua
Nous panells interpretatius
Detectada una nova alga invasora
Seguiment científic de la Reserva Marina

16 Patrimoni Natural

Les orquídiess en la Serra d'Irta

18 Passatemps +Informació

LA COSTA

Com visitar i gaudir de les cales, les platges, els penya-segats... de manera sostenible.

EL TEU respecte EL TEU Like al Parc Natural!

FES ÚS DE ...

Les pistes i camins senyalitzats així com les zones d'aparcament habilitades.

Conservaràs l'entorn natural que et transmet pau i tranquil·litat.

LA TEUA MASCOTA ...

Recorda que **NO existeix** cap platja en tot el Parc que siga **apta per a gossos**.

LA FLORA ...

En la costa és molt important i es troba especialment protegida. No la xafes i dóna-li també

El Teu respecte El Teu Like.

LES DEIXALLES ...

En eixir del Parc Natural emporta't els teus residus per a reciclar-los en els llocs habilitats a l'eixida. Evitaràs la contaminació del medi terrestre i marí.

AMB LA VISITA ...

Evita el cotxe i mou-te amb bicicleta o a peu.

Reduiràs la teua petjada de carboni, gaudiràs del paisatge i guanyaràs en benestar i salut.

A LA PLATJA ...

Està permès el passeig i el bany, però recorda que **NO existeix vigilància**.

Gaudiràs de l'efecte relaxant de l'aigua de la mar, sempre que l'acompanyes d'un nivell de soroll adequat.

LA FAUNA ...

Ocells, crancs, algues, petxines, caragols...

Tots mereixen la teua admiració, observa, fotografia i comparteix.

El Teu respecte El Teu Like ens convida a tots a conservar-los.

PERNOCTA ...

Recorda que **NO** està permesa la **pernocta** a l'aire lliure, ni acampat, ni en cap mena de vehicle. Acudeix a un càmping o espai habilitat a aquest efecte.

Editorial

GAUDIM RESPONSABLEMENT DE LA COSTA

El paisatge costaner de la Serra d'Irta va ser el principal motiu de la seua protecció conjuntament amb la seua part marina. Per este motiu la seua declaració va ser com a Parc Natural de la Serra d'Irta i Reserva Natural Marina d'Irta.

Amb les bones temperatures i l'augment de la calor, són cada vegada més els visitants que compatibilitzen el passeig i la caminada per algun itinerari del parc, amb la visita i fins i tot bany en qualsevol de les platges o cales existents a l'espai protegit.

Per este motiu, ens permetem recordar-vos algunes de les recomanacions i normes específiques que hem d'atendre quan visitem la costa i així assolir una visita més sostenible.

La singularitat dels seus paisatges i d'algunes espècies en l'àmbit costaner demanen el nostre respecte i acció per a la seua conservació.

CONSERVACIÓ D'HÀBITATS

Alguns dels treballs que realitza la brigada tenen com a objectiu la conservació de la biodiversitat. En estos últims mesos s'han revisat senyals col·locats per a afavorir la nidificació de l'àguila de panxa blanca al parc natural, s'ha realitzat seguiment de la població de boix i s'han condicionat basses d'aigua perquè pugui beure la fauna. A més, s'han plantat exemplars d'aladern de fulla ampla en l'àrea recreativa de Mas del Senyor, i també allí s'han col·locat uns protectors especials als oms resistents a la grafiosi que es van plantar fa uns anys.

SENYALITZACIÓ D'ITINERARIS

Durant els últims mesos han sigut nombroses els senyals que s'han reposat, a causa del deteriorament natural que patixen amb el pas del temps o bé pels danys que se'ls ocasiona intencionadament. D'entre ells destaca la millora de la senyalització de la ruta Vistahermosa-Sant Antoni, i de la ruta que connecta els castells de Polpis i Xivert. Amb això es persegueix augmentar la seguretat quan es realitza algun dels nombrosos itineraris que recorren pel parc natural.

ADEQUACIÓ D'ÀREES RECREATIVES

Durant la Pasqua el parc natural rep a una gran quantitat de visitants. És per això que es fa un intens treball amb anterioritat per a condicionar les àrees recreatives i zones de descans. Control de la vegetació, reparació de tanques i manteniment de la resta d'equipaments són algunes de les accions que ens permeten gaudir d'estes zones de descans quan ens endinsem al parc natural.

També s'han col·locat nous senyals en les zones d'aparcament que hi ha al llarg de la pista forestal que recorre la zona costanera del parc.

MANTENIMENT DE PISTES, CAMINS I SENDES

Algunes de les sendes que s'han condicionat mitjançant desbrossament, podes i retirada d'elements que dificulten el pas han sigut la que uneix l'ermita de Sant Antoni amb l'àrea recreativa del Mas del Senyor, la pista forestal de la costa i el començament de l'accés a la serra pel barranc de la Carrera. A més, s'ha millorat un tram de la senda d'ascens al castell de Xivert amb la realització d'uns esglaons.

¿Sabías que...?

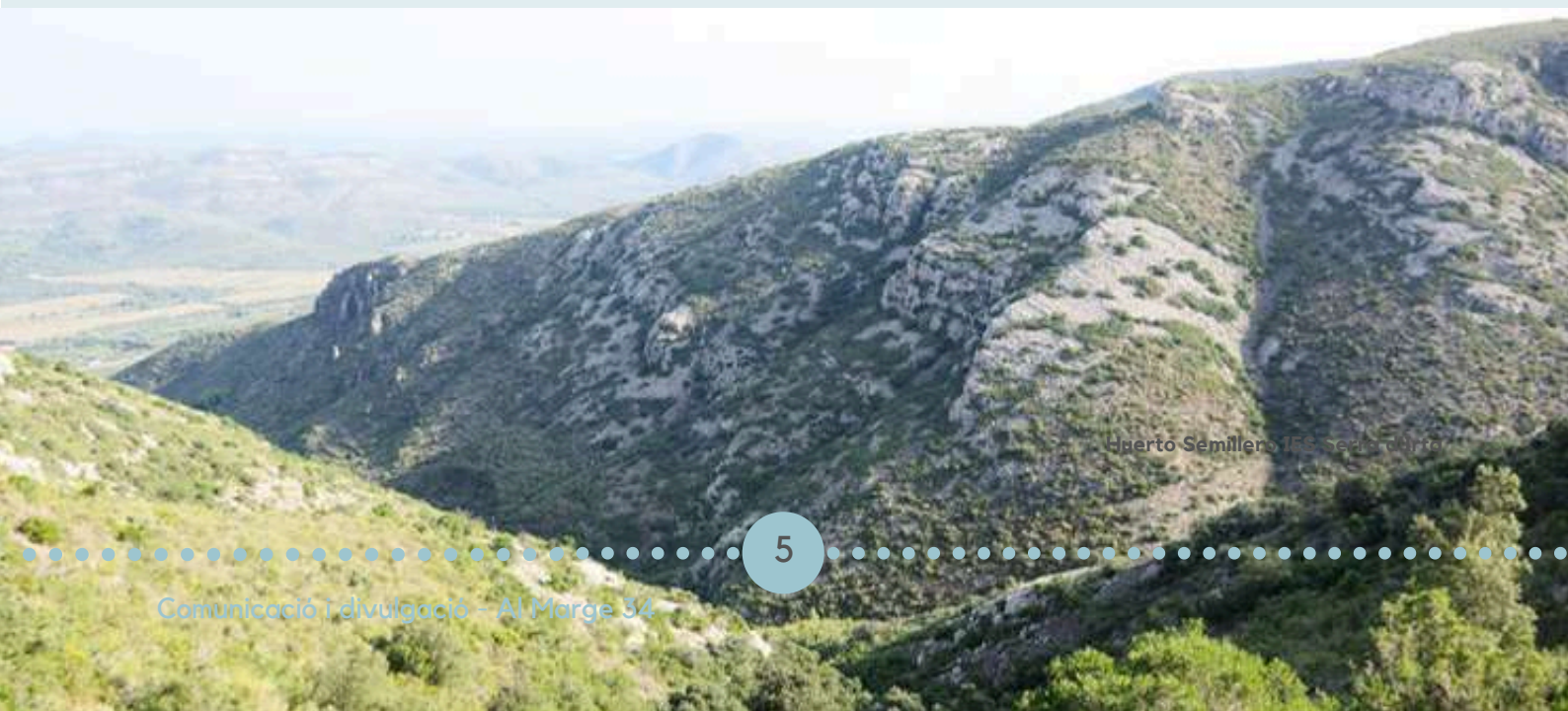
EL BOIX (*Buxus sempervirens*) al Parc Natural de la Serra d'Irta

El boix és generalment un arbust am moltes branques i sempre verd, que si es deixa créixer presa el port d'un arbret. El color de les seues fulles és verd intens i brillant pel fes, mentre que pel revés és verd pàl·lid o groguenc, si bé a la tardor poden prendre un característic color ataronjat a causa del fred o esgrogueir per una sequera prolongada.

És propi d'ambients ni molt secs ni molt humits, igualment ni molt càlids ni molt frescos, habitant amb preferència les zones de transició entre la regió Eurosiberiana i la Mediterrània.

La qualitat de la seua fusta fa que s'haja utilitzat per a fer coberts, ferramentes, instruments musicals, etc. També és una planta molt emprada en jardineria.

El nom que rep un lloc en el medi natural respon habitualment a algun element característic que destaca de la resta. Al parc natural trobem el barranc del Boixar, una zona en la qual es conserva una població especial de boix. Està aïllada en un vessant d'ombria a escassos 4 km de la mar. Antigament és molt probable que fora més extensa, però els canvis de les condicions ambientals i els usos que s'han fet del terreny han provocat este aïllament.

Huerto Semillero IES Serra d'Irta

L'arna del boix *Cydalima perspectalis*

Des de fa uns anys el boix s'ha vist atacat per una arna d'origen asiàtic: la *Cydalima perspectalis*. Les erugues devoren les fulles i també poden menjar l'escorça, la qual cosa produeix forts danys en les plantes. Normalment rebroten, però si els atacs són intensos i repetits, les plantes poden arribar a morir, com està ocorrent amb bona part dels exemplars en el pròxim parc natural de la Tinença de Benifassà.

Per a la conservació dels bojs d'Irta, des de fa diversos anys des de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori realitza tractaments durant la primavera amb insecticides biològics basats en el bacteri *Bacillus thuringiensis* i així mantindre controlats els atacs.

A més, des del parc natural hem començat un projecte per a conèixer millor a la població, per al que s'està delimitant la seua superfície, censant el nombre d'exemplars, observant la seua evolució i realitzant plantacions de reforç si fora necessari.

Esperem que el fet d'adquirir un major coneixement d'esta població de boix siga una ferramenta que ens permeta conservar a una de les espècies més singulars d'este espai protegit.

Comunicació i Divulgació

Activitats de promoció, interpretació i educació ambiental

DIA DE L' ARBRE

Amb un parell d'activitats durant el mes de febrer celebrarem al parc el Dia de l'Arbre. Una d'elles, la desenvolupem amb alumnes de l'IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert i una altra en cap de setmana oberta al públic en general.

La realitzada amb els alumnes de l'IES, de 2n de l'ESO PAC i també els del mateix curs de l'optativa Hàbits Saludables, va suposar per a ells la participació en una plantació de plàntules sorgides de llavors que es generen en un projecte d'hort llavorer, com el que ells duen a terme en el seu institut. Encara que en el seu cas l'espècie que cultiven i mantenen és el *Limonium irtaense*, la plantació la van fer de l'altra espècie també present al parc natural, que és el *Limonium perplexum*.

D'altra banda, durant el dissabte 3 de febrer es va dur a terme un itinerari interpretatiu des de l'entrada al parc natural per la urbanització Ft Nova fins al Mas del Senyor. Al llarg d'este recorregut se'ls va donar a conèixer algunes de les principals espècies d'arbres presents en la Serra d'Irta. I una vegada arribats a l'àrea recreativa del Mas del Senyor es va fer la plantació d'exemplars de *Phyllirea angustifolia* o aladern de fulla estreta.

Comunicació i Divulgació

V MARXA DEL DIA DE LA DONA 2024

Diumenge passat 17 de març vam celebrar, per cinqué any consecutiu, la Marxa pel Dia de la Dona. Un itinerari que ja s'ha convertit en una excusa ineludible per a celebrar esta data tan especial. Durant este matí unim els dos castells presents al parc natural, el de Poplis i el de Xivert. Cada any es fa en un sentit, i també cada any l'ajuntament des del qual partix la ruta, ens brinda als participants un xicotet desdèjuni i la volta amb autobús fins al poble on iniciem el recorregut. Esta iniciativa va sorgir des del parc per a poder fer partícips a la població local i públic en general d'un matí per a la pràctica de senderisme per la naturalesa, per a la socialització i per a sentir orgull del patrimoni natural i històric que tenim i que volem conservar.

UN PASSEIG BOTÀNIC per a arribar a Polpis

El dissabte 6 d'abril vam oferir com a activitat un passeig interpretatiu per a donar a conèixer algunes de les principals plantes que formen part de la vegetació del nostre bosc mediterrani.

Al llarg de l'itinerari que ens conduïx fins al castell de Polpis, vam poder conversar sobre alguna d'estes plantes, adaptacions al clima, els seus usos i la importància de la conservació de la biodiversitat.

Un matí per a disfrutar de la naturalesa.

Comunicació i Divulgació

ITINERARI ORNITOLÒGIC

Durant el matí del 28 d'abril vam fer una activitat en la zona de l'Ametler en la qual les aus van ser les protagonistes. Gràcies a la col·laboració d'APNAL-Ecològistes en Acció de Vinaròs vam aprendre a identificar els cants, a distingir-les durant el vol i descobrirem moltes curiositats sobre el seu comportament. A més parlarem de la importància de les aus, d'algunes problemàtiques i dels treballs que es realitzen per a la seua conservació.

ELS ESCOLARS AL PARC

Este segon trimestre del curs escolar 23-24 els dimecres han sigut al 100% activitats d'educació ambiental dedicades en la seua àmplia majoria a escolars de primària.

Escolars que han gaudit visitant el parc natural i aprenent de la mà de l'equip d'educadors ambientals eren de 1r de primària del CEIP Jaime Sanz de Peníscola, del Francisco Grangel Mascarós de Castelló i del CEIP St. Joan de Moró. De 3r i 4t de primària han sigut els escolars del CEIP La Mola d'Alcossebre i del Manuel Foguet de Vinaròs. Finalment, els escolars del CEIP St. Sebastià de Vinaròs i del CEIP Torreblanca de 5é i 6é de primària. El col·legi Felicidad Colell de Càlig ens va visitar al complet a l'ésser un CRA. i van fer l'activitat de 3r i de 6é.

Agraïm des del parc natural la implicació del professorat durant la visita amb els seus alumnes.

Projectes

HORTS LLAVORERS

"DIARI D'UNA LLAVOR"

Escrit PER: AlumnaT PEC curs 23/24
Tutora: Elena Raiminguez Valero
IES Serra d' Irta (Alcalà de Xivert)

Els alumnes del Programa d'Aula Compartida del Serra d'Irta, tornem amb més notícies del nostre hort llavorer de *Limonium irtaense* i totes les activitats que fem al seu voltant.

Com ja és tradició des de fa tres cursos, a principi d'any vam celebrar el Dia de l'arbre plantant *Limonium perplexum* a les dunes que hi ha entre la platja del Carregador i la Romana. Per a fer aquesta activitat, vam convidar als nostres companys de l'IES de l'optativa "d'Hàbits Saludables". Aprofitarem que estavem a la mar per a fer esport a l'aire lliure en un entorn tan especial. Després els companys del CIEF (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal) i PN Serra d'Irta ens van ensenyar la importància de les dunes a les nostres platges, així com la de la flora i fauna que l'envolta. Sabíeu que el *Limonium* ajuda a que l'estructura de la duna pugui aguantar les adversitats d'estar a l'aire lliure?

Pel que fa a l'hort llavorer, durant tot aquest temps ens ha eixit una quantitat elevada de males herbes. Estem treballant molt per a llevar-les totes, en aquesta època de l'any creixen amb molta facilitat. Els alumnes del curs passat van provar a fer un coixí amb corfes d'ametlla per a evitar que isqueren però aquest no va funcionar. Enguany estem provant amb paia d'arròs i estem tenint resultats molt positius. La paia, al contrari que les corfes d'ametlla, deixa respirar el terra i que li apleguen els nutrients suficients per a mantindre's correctament. Dir-vos també que les plantes que vam repoblar a l'hort s'han agarrat molt bé. Tot i que ara són molt xicotetes, han superat el fred i les gelades de l'hivern així que ara sols els queda continuar creixent en primavera.

D'altra banda, estem esperant els resultats de les llavors que vam donar al primer trimestre. Esperem que siguin bons perquè hi havia una gran quantitat de llavors i això, en sí, és una bona senyal.

Fins ací tota la informació dels últims mesos, esperem poder donar-vos molt bones notícies del resultat de l'anàlisi de llavors, així com, de l'erradicació de les males herbes a l'hort llavorer en el proper butlletí.

Projectes

HORTS LLAVORERS

"LLIMORAT"

Escrit per: Alumnat 3ER ESO PDC curs 23/24

Tutor: Joan Oms Galán

IES Alfred Ayza (Peníscola)

En l'IES Alfred Ayza de Peníscola es continua participant en el projecte de conservació del *Limonium perplexum* sent este ja el seu tercer any.

La fi d'este projecte és la conservació d'esta planta que només està situada al Parc Natural de la Serra d'Irta.

Durant este segon trimestre, ens hem dedicat a mantindre en bon estat l'hort llavorer i controlar l'estat de les plantes. Hem observat que han crescut molt i han començat a desenvolupar-se les inflorescències. Estem satisfets perquè pensem que podrem obtindre un gran nombre de llavors.

ALLIBERAMENT D'UNA TORTUGA BABAUÀ AL PARC NATURAL

El passat 2 de gener la consellera de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, Salomé Pradas, va alliberar en una de les platges del parc natural de la serra d'Irta la 777a tortuga babauà (*Caretta caretta*) que, des de l'any 2007, s'ha recuperat en l'Àrea de Recuperació i Conservació d'Animals (ARCA) de l'Oceanogràfic de València.

Es tractava d'un mascle adult de 80 quilos de pes que va ser capturat accidentalment el passat 18 d'octubre per un pesquer d'arrossegament en aigües de Castelló. Des de la mateixa embarcació es va telefonar al 112 per a activar el protocol de la Xarxa d'Avaraments de manera que l'exemplar va ser traslladat a les instal·lacions de l'Oceanogràfic i tractat pels veterinaris del centre d'una embòlia moderada provocada per la seua captura. A més, a la tortuga, a la qual se li ha posat el nom de "Irta" en homenatge al parc natural, se li ha instal·lat un emissor satel·litari per a fer seguiment de la seua ruta i recuperació en la mar.

La consellera va assegurar que, només enguany, s'han recuperat més d'un centenar de tortugues que s'han retornat al seu hàbitat, la qual cosa demostra "la bona qualitat de les nostres aigües i el profund compromís amb la biodiversitat de la societat valenciana". En este sentit, va assenyalar que des de la Generalitat "es continuarà treballant amb els ajuntaments dels parcs naturals i amb institucions com l'Oceanogràfic per a mantindre esta línia de respecte i protecció de la fauna autòctona valenciana".

NOUS PANELLS INTERPRETATIUS

A la fi de 2023 es va estar treballant des del parc natural per a dotar de contingut dos nous panells informatius i la maquetació d'este contingut es va desenvolupar des de l'equip de coordinació de VAERSA a València, perquè es pogueren col·locar durant este passat mes de gener.

A l'inici de l'itinerari accessible en l'àrea recreativa del Pebret es troba el primer panell on es valora el patrimoni cultural i natural present en este entorn. I en el que està situat a la platja d'Irta, es dona a conèixer la rellevància de la praderia de posidònia present en el fons marí i se'ns convida a realitzar una immersió d'esnòrquel per a gaudir d'una manera respectuosa de la riquesa d'estos fons marins.

DETECTADA UNA NOVA ALGA INVASORA A LA COMUNITAT VALENCIANA

En els últims mesos s'ha detectat l'arribada de l'alga asiàtica (*Rugulopteryx okamurae*) a aigües de la Comunitat Valenciana, en concret en la badia d'Alacant, al sud del port de la ciutat. Es tracta d'una alga originària del Japó que ha arribat a les nostres aigües a través de les aigües de llast que els grans vaixells mercants utilitzen durant la càrrega i descàrrega de mercaderies en els ports. Els principals vectors de dispersió a escala local són les xarxes dels pescadors i les àncores dels vaixells, ja que promouen la seua fragmentació i mobilització.

Pot viure fixada a substrat rocós o a la mata morta de Posidònia i fins i tot en la columna d'aigua i té una taxa de creixement elevada pel que la seua capacitat de transformar l'ecosistema en el qual s'assentisca és molt elevada. També pot formar grans arribatges a les platges que causen molèsties entre els usuaris d'estes en descompondre's.

Si l'observes en la mar o acumulada a les platges, pots contactar amb la "Xarxa de seguiment de *Rugulopteryx okamurae*" que coordina la Universitat d'Alacant (rugulopteryx.cv@gmail.com o 965903400 extensió 2079).

ALERTA!
Alga Asiàtica Invasora
Rugulopteryx okamurae

Detectada en marzo de 2023 en Alicante. Presenta un marcado carácter invasor, generando fuertes impactos negativos ecológicos y económicos.

¡Ayuda a localizarla y frenarla!

¿Cómo es?
Rugulopteryx okamurae

¿Cómo no es?
Dicystella cyprinaformis
Dicystella dichroformis

¡Compara con tu mano!
Apíces de distinta longitud
Apíces de igual longitud

¿Dónde puede aparecer? Generalmente a una profundidad de 0 a 20 metros, aunque puede llegar hasta los 50 metros. Fijada sobre sustrato rocoso, praderas de *Posidonia oceanica* degradadas o suelta a la deriva en la columna de agua.

SEGUIMENT CIENTÍFIC DE LA RESERVA MARINA

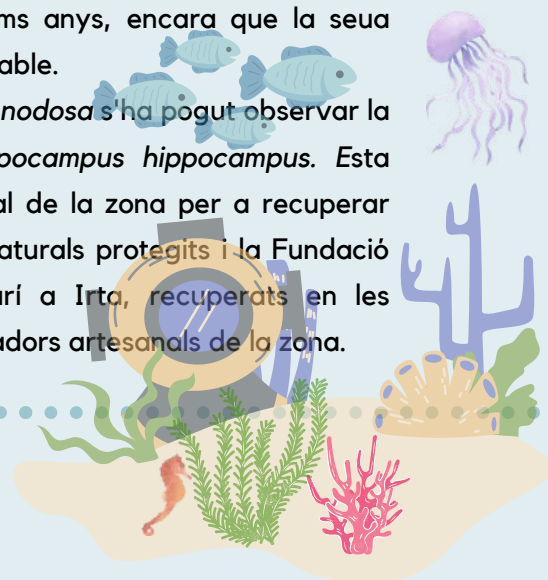
El seguiment científic de la Reserva Marina d'Interès Pesquer de la Serra d'Irta es duu a terme des de 2017 pel centre d'investigació IMEDMAR de la Universidad Católica de Valencia i és finançat per la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Durant 2023 s'ha realitzat el seguiment científic de diversos aspectes per a conèixer l'evolució dels valors ecològics que motiven la protecció d'este espai. Se centra principalment en l'hàbitat prioritari de praderies de *Posidonia oceanica*, praderies de *Cymodocea nodosa*, població de peixos, comunitats biològiques litorals, i presència de nacres, llepesses i eriçons de mar.

La praderia de *Posidonia oceanica* present a Irta està catalogada com "d'alt valor" segons el decret de conservació de fanerògames marines de la Comunitat Valenciana i és la més septentrional de la comunitat i la primera al sud del delta de l'Ebre. Segons els resultats obtinguts en la seua caracterització, es correspon amb una praderia en bon estat de conservació i segons l'evolució observada es considera que està estable i en equilibri. Estes praderies són com els boscos submarins, són plantes (fanerògames marines), no algues i la seua importància es deu principalment al fet que servixen com a zones per a la cria i refugi de centenars d'espècies.

Les praderies de *Cymodocea nodosa*, una altra fanerògama marina, es troben disperses per la reserva i formen una espècie de "gespa" sobre els fons arenosos. Els seus estolons ajuden a establir el substrat i servixen per a fixar les posades d'ous d'espècies com la sépia, d'alt interès pesquer en la zona. S'ha pogut detectar una variació en la seua distribució i una disminució de la seua extensió a causa dels temporals dels últims anys, encara que la seua densitat i cobertura en zones més profundes, entorn als 10 m és notable.

D'altra banda, en tres de les estacions de mostreig de *Cymodocea nodosa* s'ha pogut observar la presència de poblacions de cavallets marins de l'espècie *Hippocampus hippocampus*. Esta troballa és de gran interès i obri les portes a valorar el potencial de la zona per a recuperar l'espècie. En els últims mesos, l'Equip de Guardacostes d'espais naturals protegits i la Fundació Oceanogràfic han alliberat diversos exemplars de cavallet marí a Irta, recuperats en les instal·lacions de l'Oceanogràfic gràcies a la col·laboració dels pescadors artesanals de la zona.

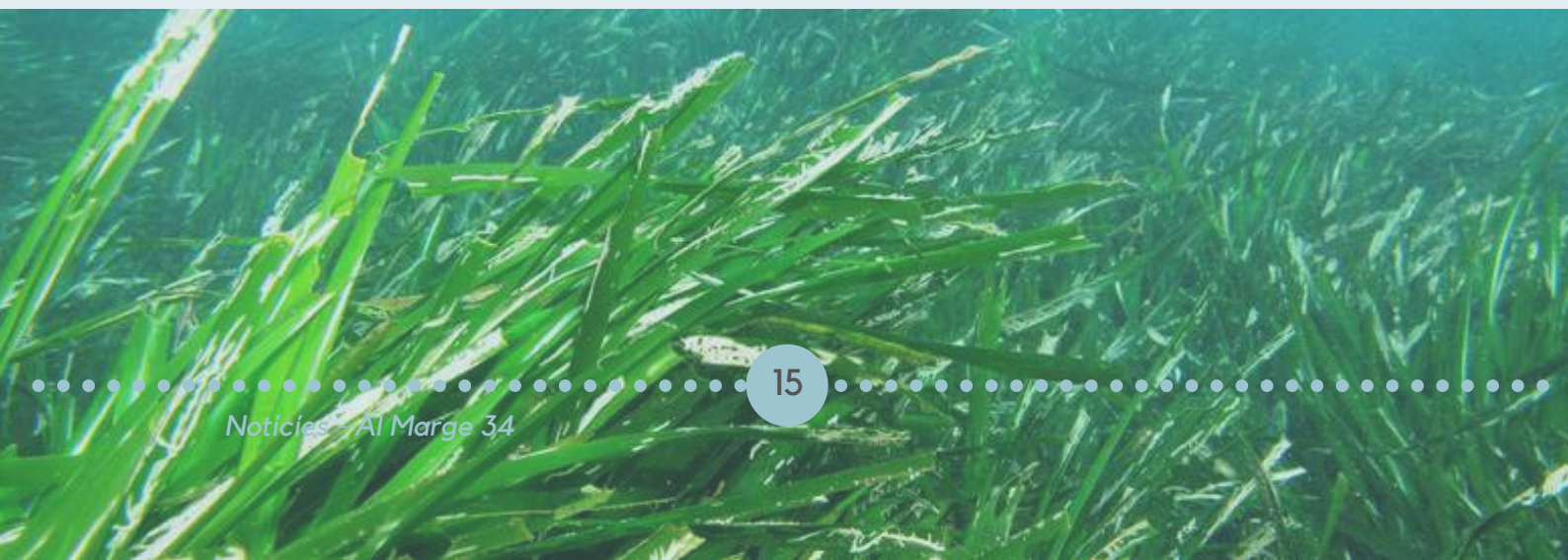
Les poblacions de peixos es mostregen mitjançant censos visuals amb escafandre autònom. Durant els censos s'han observat un total de 4.801 exemplars pertanyents a un total de 28 espècies, 5 més que els detectats en l'anterior mostreig. L'espècie més abundant ha sigut *Diplodus vulgaris* (vidriada), seguida de *Diplodus sargus* (sard comú), *Mullus surmuletus* (roger de roca), *Oblada melanurus* (oblada) i *Sarpa salpa* (salpa). Segons l'estudi, la composició de les poblacions de peixos continua sent molt variable entre els diferents llocs de mostreig i l'efecte reserva en les actuals condicions no és l'evident que haguera de suposar-se en una àrea protegida com ho és esta, per la qual cosa es fa necessari prendre mesures de protecció que disminuïsquen la pressió antròpica en la zona.

També s'inclou un estudi de pesqueres basat en dades de captures de les confraries de la zona. S'analitzen les dades d'anys anteriors i en este cas, 2022 es va revelar com un any de pesca més baixa que en els anys anteriors per al conjunt d'espècies estudiades, a excepció del polp (*Octopus vulgaris*) i llagosti (*Penaeus kerathurus*) que han presentat valors similars a anys anteriors.

Les comunitats litorals s'estudien a través de l'indicador CARLIT que servix per a avaluar la qualitat de les aigües i els valors de les quals han sigut elevats, indicant un estat ecològic "molt bo".

La nacra, *Pinna nobilis*, no s'ha detectat en la prospecció visual de les praderies de Posidònia, encara que Irta, per la seua proximitat a les poblacions supervivents del delta de l'Ebre i l'arribada de juvenils detectada gràcies als col·lectors de nacra, és un espai potencial per al seu assentament, ja que des de 2016 a causa d'un protozou paràsit l'espècie es troba en perill de crític segons la UICN. Finalment, les poblacions de llepesses i eriçons mostren valors normals i no semblen veure's alterades per fenòmens de freqüentació.

Quant a la gestió, considerant que les praderies de *Cymodocea nodosa* i *Posidonia oceanica* són llocs òptims per a reproducció i cria de moltes espècies, entre elles les de peixos comercials i que els resultats del seguiment indiquen efectes positius sobre molt poques d'elles i en les seues formes juvenils, l'estudi recomana que seria altament convenient limitar la pressió pesquera en estos fons per a aprofitar estes singulars condicions i ampliar l'efecte reserva a més espècies i de major grandària, per a aconseguir l'objectiu de la mateixa quant a l'augment dels recursos pesquers.

ORQUÍDIES EN LA SERRA D'IRTA

Colaboració: Paco Arnau

Si algú parla d'orquídies, pensem en sofisticades espècies com *phalaenopsis* o *cymbidium*. Però la majoria de la gent no sospita que ací mateix en la Serra d'Irta creixen també diverses espècies d'aspecte més discret, però no menys bell. Al contrari dels seus parents tropicals no tenen afany de protagonisme. Ni són espectaculars al bot ni impactants. Són 3 fins al moment, però no es descarten altres troballes. Per a gaudir del seu encant has de treballar-t'ho. No obstant això, quan les trobes descobrixes en elles xicotetes meravelles de la naturalesa. Bellesa en estat pur.

Encara que la majoria de les 25.000 espècies viuen en selves tropicals amb molta humitat, a Irta tenim 3 espècies també.

Com és natural en un clima tan exigent, algunes només ixen quan les condicions són favorables. El nom d'"orquídia" va ser emprat per primera vegada per "Teofrasto d'Ereso" (371- 286 aC), en fer al·lusió a la semblança que presenta els "dos tubercles" de moltes espècies mediterrànies amb els "testicles", emprant la paraula grega "orkhis" (testicles). D'ací també la creença que són afrodisíacues.

Pels mètodes de "pol·linització" que posseïxen. Poden agrupar-se en quatre tipus:

- Orquídies que simulen tindre pol·len
- Orquídies que simulen posseir nèctar
- Orquídies que oferixen recer
- Orquídies que enganyen sexualment els insectes

Algunes enganyen els insectes joves aparentat ser les femelles de la seua espècie i poder dur a terme la pol·linització, com és el cas de *Ophrys speculum* o "espill de Venus" que posseïx en la seua vora uns "filaments" semblants als "pèls" d'alguns insectes. Les "flors", de les orquídies, es troben entre les més evolucionades i complexes del regne vegetal.

Estes són les tres espècies, que de moment, hem pogut fotografiar en la Serra d'Irta:

Patrimoni natural

Anacamptis pyramidalis

És una planta perenne i resistent que creix fins a uns 30 cm d'altura. El seu nom està relacionat amb la seua inflorescència densa i en forma piramidal, formada per 40 flors sèssils xicotetes rosades, púrpures o més rarament blanquinoses, que desprenen una aroma agradable.

Florix de mode massiu de maig a juny en talussos, cunetes, camps de pastures, clars de bosc i matolls sobretot en sòls calcaris, i solejats. És una de les primeres espècies a florir després d'un incendi.

És pol·linitzada per arnes, i papallones nocturnes i diürnes a les quals ofereix nèctar real que emmagatzema en el seu prim esperó.

El fruit és una càpsula de fins a 16 mm de longitud amb llavors planes i reticulades.

Limodorum abortivum

És una planta amb coloracions violàcies perquè no té clorofil·la. Així com que no pot fer la fotosíntesi, s'ha d'alimentar parasitant altres plantes o amb fongs micorrizes en les seues arrels.

La seua fecundació és per autogàmia, és a dir, es produïx entre les flors del mateix individu o la mateixa planta. Encara que també pot ser pol·linitzada per himenòpters (vespes, abelles).

Li la pot trobar amb la seua floració de color lila de maig a juny, tant en alzinars o pinedes, com en herbassars i matolls degradats, així com marges de camins i talussos. Creix igual a l'ombra com a ple sol.

Solen fructificar totes les flors, excepte les superiors. I cada càpsula produïx de 14.000 a 16.000 llavors.

Ophrys fusca

Esta orquídia a penes aconseguix els 15 cm i pot passar desapercibuda malgrat la seua bellesa. Apareix en prats, olivars, garrigues, boscos, matolls, pasturatges, clars de boscos, sobre qualsevol mena de substrat.

Florix de febrer a maig en un número de 2 a 10 flors úniques que atrauen els insectes, pel seu color, forma excepcional i també perquè la seua forma imita l'abdomen d'una abella. Esta atracció és acrescudada per les feromones que segreguen com a atraient sexual, que fan que l'insecte s'acoste i inicié moviments de còpula quedant impregnat de pol·len que transporta a altres flors.

Cada flor fertilitzada produïx unes 12.000 diminutes llavors polsoses o espores que poden ser dispersades pel vent.

Passatemps

ELS TRES MOSQUITERS

Durant la primavera algunes aus ens visiten i des del Parc Natural de la Serra d'Irta et convidem a conèixer i saber l'importants que són els tres mosqueters. Fes clic sobre la imatge i podràs gaudir d'un [xicotet vídeo](#) que te'ls presentarà.

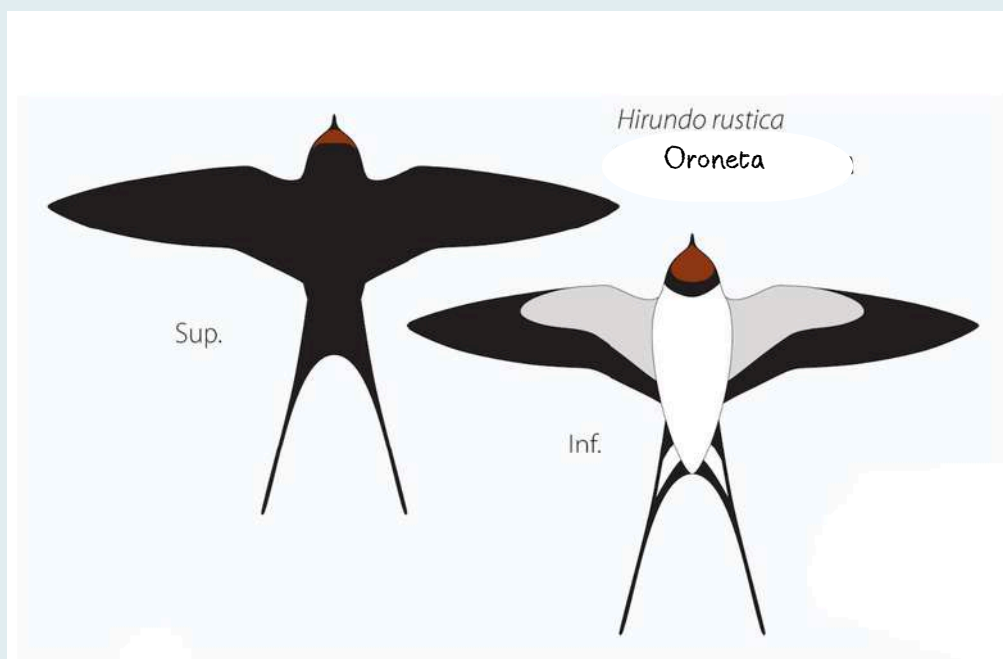
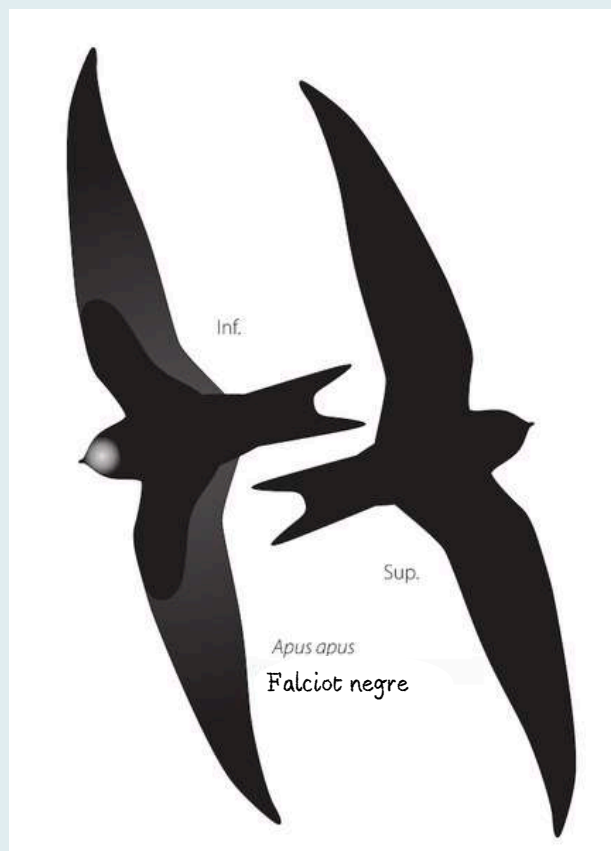
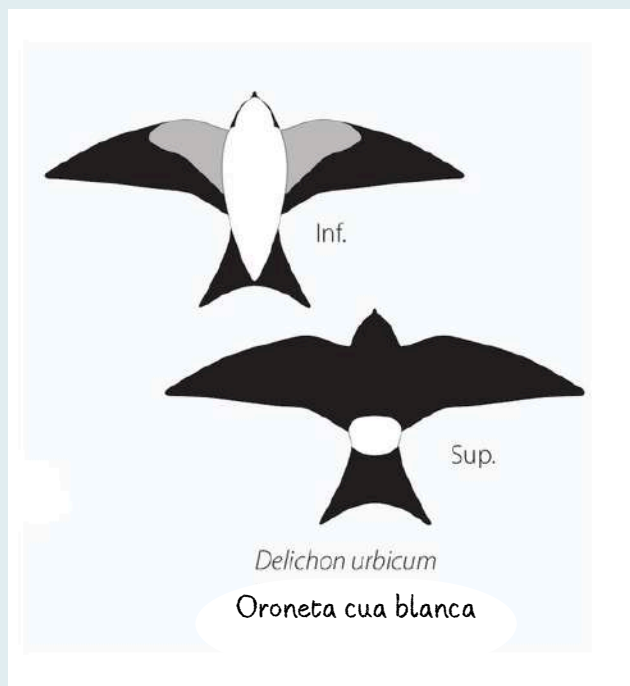

Si ja els coneixes i t'abellix veure'ls volar en qualsevol moment del dia a la teua habitació, et convidem a construir un mòbil com el que veus a la foto.

Nosaltres en la següent pàgina et facilitem els materials perquè pugues retallar i pegar als tres mosqueters en el mòbil d'aus que realitzes.

Passatemps

ELS TRES MOSQUITERS

+ Informació

I SI UNA TORTUGA ES CREUA EN EL TEU CAMÍ?

Testudo hermanni

Aprofitem que les temperatures ja acompanyen per a recordar-vos que la nostra amiga la **tortuga mediterrània** (*Testudo hermanni*) ja ha despertat de la seua letargia hivernal.

Això vol dir que existix la possibilitat de trobar-nos-la quan caminem per les senderes del parc natural. I fins i tot ens pot ocórrer que ens la trobem en alguna zona urbanitzada pròxima al parc, com ja ha ocorregut en alguna ocasió.

En estos casos les recomanacions són les següents:

- Deixa-la on estava, no te l'emportes. És una espècie en perill d'extinció.
- Fes-li una foto de prop i amb la ubicació ens la fas arribar al 679 196 39 del parc natural.

Col·laboracions

Recordeu que podeu fer-nos arribar les vostres col·laboracions, fotos, poesies, relats, etc. que heu creat a través del correu electrònic del parc: serra_irta@gva.es.

Esperem les vostres aportacions!

Recomanem la subscripció al llistat de distribució de les notícies de la nostra web. És la manera més ràpida d'informar-se de les activitats del Parc Natural per mitjà d'un correu automàtic en el moment de la publicació de cadascuna de les notícies. [Subscriu-te ací](#)

Centre d'Interpretació del Parc Natural de la Serra d'Irta
CV 141 Km 1,5
12598 Peníscola (Castelló)

Telèfons: 679196398 / 964336791
Correu electrònic : serra_irta@gva.es

Redacció : *Equip tècnic del PN*

